

ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ

Випуск № 86 (2016)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ МОН
АКАДЕМІЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА З КРЕАТИВНОЇ
ПЕДАГОГІКИ**

ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ

**Науково-методичний збірник
випуск 86**

КИЇВ – 2016

Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. / Інститут модернізації змісту освіти МОН України. – Київ, 2016. – Вип. 86. – 544 с.

Для викладачів, аспірантів, науковців, керівних працівників освіти та навчальних закладів.

Редакційна колегія:

Ю. М. Коровайченко (в.о. головного редактора),
Ю. В. Ївженко (відповідальний секретар),
М. І. Жалдак, Б. Г. Кременівський, В. І. Луговий, О. І. Леута,
О. І. Ляшенко, М. Ф. Степко, В. В. Олійник, І. Ф. Прокопенко,
В. О. Радченко, М. Б. Євтух, А. С. Чайковський, Д. В. Чернілевський,
Й. Польштуржискі, Н. І. Шевченко.

У збірнику вміщені матеріали наукових пошуків педагогів, аспірантів, докторантів, наукових працівників, керівників системи освіти за участі Міністерства освіти і науки України, Інституту модернізації змісту освіти МОН України, Інституту проблем виховання НАПН України, Академії міжнародного співробітництва з креативної педагогіки, Житомирського державного університету імені Івана Франка, Інституту розвитку освітніх технологій (Росія), Сумського державного педагогічного університету імені А. Макаренка, КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти», Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Михайла Грушевського.

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту модернізації змісту освіти МОН України.

Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України.

Свідоцтво Серія КВ № 12814-1698Р від 1.06. 2007 р.

Збірник включено до переліку наукових видань ВАК України, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з педагогічних наук (Постанова № 1-05/2 від 26.01. 2011 р.).

Адреса редакції: 03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 36.
Тел. (044) 248-19-64

ЗМІСТ

<i>К. М. Левківський</i>	
<i>Л. М. Івлева</i>	
ФОРМУВАННЯ ПОЛКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	10
<i>Л. М. Андрощук</i>	
НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ КАФЕДРИ ЯК АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХОРЕОГРАФІЇ В СИСТЕМІ ХОРЕОГРАФІЧНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	14
<i>О. Є. Антонова</i>	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОБДАРОВАНОГО УЧНЯ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЙОГО ОСВІТИ.....	21
<i>Л. В. Барановська</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ФІЛОЛОГА В УНІВЕРСИТЕТАХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІТЧИЗНЯНОГО СТУДЕНТА.....	29
<i>О. М. Барно</i>	
ПРОЕКТУВАННЯ ЗМІСТУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ.....	34
<i>Н. Г. Белецька</i>	
СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ.....	40
<i>О. С. Березюк</i>	
ЕТНОДИДАКТИКА В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	50
<i>Ю. П. Білик</i>	
<i>В. М. Хомчак</i>	
ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ТА РЕДАГУВАННЯ.....	57
<i>Г. О. Білозерська</i>	
<i>В. О. Заїчко</i>	
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	62
<i>Н. П. Білоус</i>	
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ..	67
<i>С. Л. Бондарчук</i>	
ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	72
<i>А. О. Борисова</i>	
ПРОБЛЕМА НАВЧАННЯ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	78
<i>Е. Б. Брилін</i>	
НАЦІОНАЛЬНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ КОМПОЗИТОРСЬКІЙ ТВОРЧОСТІ.....	81
<i>О. Г. Бутенко</i>	
ЯК ВИХОВАТИ СПРАВЖНЬОГО ПАТРІОТА: ВЗАЄМОДІЯ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА СІМ'Ї	86
<i>Ван Сює</i>	
РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ КАТЕГОРІЇ «ЗВУКООБРАЗНІ УЯВЛЕННЯ» В МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	90

О. В. Варгата ПСИХОЛОГО-ДИДАКТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ.....	97
Л. П. Василевська-Скупа	
О. В. Лаврінчук РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОПІСЕННОГО МИСТЕЦТВА	101
С. С. Вітвицька ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ТА УКРАЇНИ.....	105
О. В. Вознюк МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АКМЕОЛОГІЇ ЯК ПОСТНЕОКЛАСИЧНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО НАПРЯМУ.....	111 111
К. М. Волохата ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	119
П. М. Волошин	
Г. П. Волошина РОЛЬ МУЗИКИ У ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ОСОБИСТОСТІ.....	125
О. Б. Горбенко СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ.....	130
Н. М. Гордій ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ В АСПЕКТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ..	135
Н. В. Грона ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВОРЧИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	138
М. Я. Гуд ДУХОВНІСТЬ ТА ОСОБИСТІСНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ.....	142
О. В. Даньков ПЕДАГОГІЧНІ ПРИЙОМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ОВОЛОДІННЯ ВИКОНАВСЬКОЮ МАЙСТЕРНІСТЮ ГРИ НА ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТАХ.....	148
І. А. Дікун НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ДОСВІД»..... ІЗ ПОЗИЦІЇ РІЗНИХ ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ.....	153 153
Дін Юнь ЗМІСТ ТА ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ФОРТЕПІАННОГО НАВЧАННЯ.....	160
Д. Є. Дмитришена ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	166
В. В. Драченко ТЕХНОЛОГІЇ ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНО- МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ.....	170
О. А. Дубасенюк ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ	

ДІЯЛЬНОСТІ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ.....	174
<i>Н. А. Дусь</i>	
СИСТЕМА ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	179
<i>О. Ф. Євсюков</i>	
КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО АГРАРНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	186
<i>Г. Л. Єфремова</i>	
СТАН РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ У ПРАКТИЦІ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ.....	191
<i>В. В. Желанова</i>	
ТЕХНОЛОГІЯ КОНТЕКСТНОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ РЕФЛЕКСИВНИХ КОНСТРУКТІВ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	197
<i>Г. С. Задорожна</i>	
ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ.....	205
<i>І. А. Зелененька</i>	
<i>Т. А. Тищенко</i>	
ГЕРМЕТИЧНА КОНТЕМПЛЯЦІЯ ВОЛОДИМИРА СВДІЗІНСЬКОГО ЯК ІННОВАЦІЙНЕ ЯВИЩЕ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	210
<i>Л. М. Іськова</i>	
АРТИСТИЗМ ЯК СКЛАДОВА ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ.....	215
<i>О. В. Камінська</i>	
<i>Г. В. Іванченко</i>	
САМООСВІТА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА.....	219
<i>Л. О. Каплична</i>	
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ УЧНІВ ГУМАНІТАРНОГО ЛІЦЕЮ	225
<i>А. П. Ковальська</i>	
<i>Л. М. Слободянюк</i>	
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА З ЛІНГВІСТИЧНОЇ ТЕМИ.....	231
ЯК ШЛЯХ ПІДГОТОВКИ УЧНЯ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ	231
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ВНЗ.....	231
<i>В. А. Ковальчук</i>	
ПЕДАГОГІЧНО-СПЕЦІАЛІЗОВАНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЗДІЙСНЮВАТИ ПЕДАГОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВАРІАТИВНОСТІ ОСВІТНЬО-ВИХОВНИХ СИСТЕМ.....	239
<i>Т. В. Ковальчук</i>	
ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНО- ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	246
<i>Г. О. Козлакова</i>	
<i>Ю. І. Іванова</i>	
РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ СИСТЕМИ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ- АГРАРІВ.....	251

Н. Є. Колесник	
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	259
ДО ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ.....	259
Г. Ф. Королюк	
ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ОБЛАСНОГО ГУМАНІТАРНОГО ЛІЦЕЮ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ.....	265
І. В. Корякіна	
ВИХОВАННЯ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СВІДОМОСТІ ГРОМАДЯНИНА У ДІТЕЙ ШОСТОГО РОКУ ЖИТТЯ.....	270
Н. В. Космачева	
ДУХОВНО-НРАВСТВЕННІ ЦІННОСТІ РОСІЙСЬКОГО ОБРАЗОВАНИЯ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ.....	273
Н. К. Костюк	
СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ В КОНТЕКСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАВДАНЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	276
Н. А. Косюк	
М. М. Нечитайло	
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НА ОСНОВІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	282
О. М. Коцурак	
ВИКОРИСТАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ.....	289
Т. Д. Кочубей	
ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНО-ЦІННІСНИХ ТА ПАТРІОТИЧНИХ ОРІЄНТИРІВ У МОЛОДІ БОГОСЛОВАМИ-ПРОСВІТНИКАМИ В ПЕРІОД УКРАЇНСЬКОГО БАРОКО.....	294
Н. Є. Кравцова	
ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ САМООСВІТИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ОСВОЄННЯ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВИХ ДИСЦИПЛІН.....	300
Д. В. Кузнєцова	
УКРАЇНСЬКИЙ ПІСЕННИЙ МЕЛОС ПРО ЧОРНОБИЛЬСЬКУ ТРАГЕДІЮ ЯК ВИХОВНА ПЕРСПЕКТИВА.....	306
Л. В. Кузнєцова	
Д. М. Кузнєцов	
ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ШЛЯХ ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	313
С. В. Куценко	
ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ ЯК АСПЕКТ РЕАЛІЗАЦІЇ ЙОГО ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ.....	317
Т. М. Лебединська	
ФОРМУВАННЯ ПРИНЦИПІВ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ НА ПРИКЛАДІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАРСЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ ІМЕНІ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.....	323
О. М. Левицька	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МУЗИЧНОГО СПРИЙМАННЯ	

ШКОЛЯРІВ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ	330
<i>Н. О. Лемпій</i>	
<i>О. В. Лемпій</i>	
МІЖКУЛЬТУРНЕ НАВЧАННЯ МОЛОДИХ ФАХІВЦІВ У ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ УМОВАХ СУЧАСНОСТІ.....	334
<i>І. П. Любарська</i>	
<i>О. М. Якубчик</i>	
НОВАТОРСЬКІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ПЕДАГОГА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	340
<i>Н. О. Ляхнович</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ.....	346
<i>А. І. Ляшкевич</i>	
<i>Каліцева Олена</i>	
ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ЗАДАЧА	351
<i>О. В. Майданик</i>	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ КОЛЕДЖУ.....	361
<i>Ю. Л. Маліновський</i>	
ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ ЦЕРКВИ В ДУХОВНОМУ ТА МОРАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	367
<i>Н. К. Мар'євич</i>	
МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ МУЗИЧНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З УЧНЯМИ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	371
<i>К. О. Мельник</i>	
ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ОСВІТИ.....	377
<i>А. О. Мілінчук</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ НА ЗАСАДАХ ЕТНОКУЛЬТУРИ.....	380
<i>Н. М. Мирончук</i>	
ПЕДАГОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	386
<i>Л. В. Міхеєва</i>	
СТРУКТУРА МОТИВІВ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ	393
<i>М. О. Мороз</i>	
РОЛЬ ДУХОВНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	398
<i>Л. В. Моторна</i>	
ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	404
<i>Л. О. Остапчук</i>	
УКРАЇНСЬКИЙ ПІСЕННИЙ ФОЛЬКЛОР ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ	409
<i>В. В. Павленко</i>	
РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ У ПОЗАКЛАСНІЙ НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ПОЛЬЩІ.....	414

- Н. В. Підгорна**
ХУДОЖНЯ КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА..... 423
- В. В. Поберецька**
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ 428
- О. М. Побірченко**
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЗА
ДОПОМОГОЮ ОЧНО-ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ..... 436
- Л. Г. Подуфалова**
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ –
ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ..... 443
- Р. М. Пріма**
ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ – ЦІЛЕВИЗНАЧАЛЬНИЙ ОРІЄНТИР
ЯКІСНОГО ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ..... 448
- Н. Н. Прушковська**
К. Л. Дабіжжа
СУЧАСНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОГО СВІТУ ОСОБИСТОСТІ
ЗАСОБАМИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ 454
- О. В. Рябошапка**
ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ..... 459
ДО ВИХОВАННЯ У ДІТЕЙ ПОВАЖНОГО СТАВЛЕННЯ..... 459
ДО СТАРОСТІ ТА ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ 459
- О. Д. Самборська**
ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА МАТЕМАТИКИ
ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ..... 462
- О. М. Семенов**
НАСТАВНИЦТВО ЯК НАЦІЄТВОРЧИЙ ФЕНОМЕН..... 469
- Н. Г. Сидорчук**
РЕКРЕАЛОГІЯ: ГАРМОНІЗАЦІЯ ДУХОВНОЇ ТА ФІЗИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ У
РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ..... 475
- Н. С. Сичевська**
Л. В. Антонюк
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ
У ВНЗ І-ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ..... 480
- Н. М. Скорбатюк**
ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ
КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ 486
- І. Ю. Слободянюк**
В. Ф. Заболотний
ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЯК СКЛАДНИК ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ГУМАНІТАРІЇВ..... 489
- Ю. Ф. Сопіна**
ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ
ВИХОВАТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ..... 493
- А. І. Сторожук**
І. С. Зелінська
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ПІСЕННО- ОБРЯДОВОЇ ТРАДИЦІЇ

ВЕСНИ НА СХІДНОМУ ПОДІЛЛІ.....	497
<i>Е. В. Столяренко</i>	
<i>О. В. Столяренко</i>	
ВАЖНОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ В УЧАЩИХСЯ ТОЛЕРАНТНОГО СОЗНАНИЯ И ВОСПИТАНИЕ ГУМАННОСТИ.....	504
<i>Т. Б. Стратан-Артишкова</i>	
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ТВОРЧО-ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	511
<i>Н. М. Урсані</i>	
ХУДОЖНЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЖИТТЯ ОЛЕКСІЯ, ЧОЛОВІКА БОЖОГО.....	517
В ЕЛЕГІЇ ФЕОФАНА ПРОКОПОВИЧА.....	517
<i>С. О. Циганій</i>	
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНО-ПРАВОВОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	524
<i>С. М. Шандрук</i>	
МОДЕЛІ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ СУДУ.....	532
<i>В. О. Ярославський</i>	
СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ.....	539
Висновки та рекомендації.....	<i>Ошибка! Закладка не определена.</i>

забезпеченні.

Висновки. Таким чином, зіставний аналіз навчально-тематичних планів підвищення кваліфікації соціальних педагогів в умовах післядипломної освіти свідчить про недостатній рівень навчально-методичного забезпечення курсів підвищення кваліфікації соціальних педагогів щодо розвитку їх професійної адаптивності, оскільки під час викладання дисциплін фахового спрямування майже не розглядаються питання усвідомлення фахівцем своїх професійних цілей та можливостей; підвищення власної професійної компетентності та майстерності; вдосконалення інтерактивної і перцептивної сторони професійного спілкування та зростання особистості; відтворення нових поведінкових патернів та ознак професійної адаптивності, що характерні для конкретного виду професійної діяльності.

Результати опитування свідчать про те, що реальний стан професійної адаптивності соціальних педагогів перебуває на низькому рівні і потребує розробки та впровадження спеціальних педагогічних умов та засобів щодо розвитку професійної адаптивності спеціалістів соціально-педагогічної сфери в умовах післядипломної педагогічної освіти.

Література

1. Кузнєцова О. В. Індивідуально-типологічні чинники адаптивності особистості : автореф. дис. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.01 / О. В. Кузнєцова ; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2005. – 20 с.
2. Ничкало Н. Г. Адаптація професійна / Н. Г. Ничкало // Енциклопедія сучасної України. – К. : Держ. голов. підприємство респ. ВО, 2001. – Т. 1 : «А». – С. 179–180.

УДК 378.011.3-051

*В. В. Желанова, д. пед. н., доцент,
професор кафедри теорії та історії
педагогіки, академік АМСКП,
Університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ*

ТЕХНОЛОГІЯ КОНТЕКСТНОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ РЕФЛЕКСИВНИХ КОНСТРУКТІВ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Анотація. У статті подано технологію контекстного навчання у форматі рефлексивної парадигми освіти як поліпарадигмального синтезу провідних сучасних освітніх парадигм. З'ясовано сутність рефлексивних конструктів особистості, що представлені самостійним рефлексивним конструктом, а також рефлексивно детермінованими конструктами. Розглянуто концептуальну частину технології контекстного навчання, що ґрунтується на рефлексивній парадигмі освіти та принципах контекстного навчання. Проаналізовано змістовну частину як єдність структурних та динамічних складників. Розкрито процесуальний складник технології, що базується на динамічних процесах трансформації мотивів, рефлексіогенезу, смислогенезу, суб'єктогенезу, а також містить педагогічний інструментарій контекстного типу.

Ключові слова: технологія контекстного навчання, рефлексивна компетентність, мотиваційна, смислова, суб'єктна сфери особистості, процес трансформації мотивів, рефлексіогенез, смислогенез, суб'єктогенез.

В. В. Желанова

ТЕХНОЛОГИЯ КОНТЕКСТНОГО ОБУЧЕНИЯ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ РЕФЛЕКСИВНЫХ КОНСТРУКТОВ БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА

Аннотация. В статье представлена технология контекстного обучения в формате рефлексивной парадигмы образования как полипарадигмального синтеза ведущих современных образовательных парадигм. Выяснена сущность рефлексивных конструктов личности, представленных самостоятельным рефлексивным конструктом, а так же рефлексивно детерминированными конструктами. Рассмотрена концептуальная часть технологии контекстного обучения, основанная на рефлексивной парадигме образования и принципах контекстного обучения. Проанализирована содержательная часть как единство структурных и динамических составляющих. Раскрыта процессуальная часть технологии, базирующаяся на динамических процессах трансформации мотивов, рефлексииогенезе, смыслогенезе, субъектогенезе, а также содержащая педагогический инструментарий контекстного типа.

Ключевые слова: технология контекстного обучения, рефлексивная компетентность, мотивационная, смысловая, субъектная сферы личности, процесс трансформации мотивов, рефлексииогенез, смыслогенез, субъектогенез.

V. V. Zhelanova

THE TECHNOLOGY OF CONTEXTUAL EDUCATION AS A FORM OF FORMATION REFLECTIVE CONSTRUCTS OF FUTURE TEACHERS

Summary. The article technology training within the context of reflexive paradigm of education as poliparadyhmalnoho synthesize leading contemporary educational paradigms. The essence of reflective personality constructs that are self-reflexive construct and reflexive deterministic constructs. Conceptual context of learning technology based on reflexive paradigm of education and the principles of contextual learning. Analyzed the content of the unity of structural and dynamic components. Reveals the procedural component technology based on dynamic processes of transformation motives refleksiogenezu, smyslohenezu, sub'yektohenezu, and includes educational tools such context.

Keywords: technology contextual learning, reflective competence, motivation, sense, subjective sphere of individual, the transformation motives refleksiogenez, smyslohenez, sub'yektohenez.

У контексті сучасного процесу модернізації вищої освіти в Україні в напрямі її гуманізації та орієнтації на «особистісний вимір» усе більшого значення набувають практико зорієнтовані освітні технології, що дозволяють побудувати навчальний процес у ВНЗ з урахуванням специфіки майбутньої професії. Найбільш продуктивною, на наш погляд, у цьому плані є технологія контекстного навчання, оскільки саме вона пов'язана з подоланням низки суперечностей, що існують у традиційній вищій освіті й призводять до таких недоліків, як: відсутність професійної мотивації, формальність знань, нездатність їхнього використання в практичній роботі, тривала адаптація молодих фахівців до професійної діяльності тощо. До того ж значущою тенденцією сучасної вищої освіти в Україні є її рефлексивна орієнтація (І. Бех, Н. Бібік, М. Марусинець, Н. Нічкало). Така позиція є абсолютно доцільною, оскільки саме педагогічна рефлексія відбиває специфіку діяльності педагога як метадіяльності, а саме: є провідним механізмом організації педагогічної взаємодії як процесу рефлексивного управління (Н. Цирельчук), перцепції (Я. Коломинський, Л. Петровська) та комунікації (Г. Андреева, С. Кондратьєва,

В. Рубцов). Тобто є очевидним, що рефлексивні процеси майже пронизують професійну діяльність педагога. Існує наукова думка, що більш сензитивним до формування рефлексії як професійної якості є період професійної підготовки у вищому навчальному закладі (А. Бізяєва, М. Марусинець, В. Сластьонін) й доводиться значний потенціал контекстного навчання щодо зазначеного процесу (Н. Жукова). Отже постає необхідність ретельного розгляду технології контекстного навчання як засобу формування професійної рефлексії педагога. Варто зауважити, що ґрунтуючись на концепції рефлексивної детермінації (А. Карпов), ми розглядаємо професійну рефлексію як складний особистісний конструкт, що представлений самостійними рефлексивними утвореннями, а також рефлексивно детермінованими.

Різні аспекти проблеми контекстного навчання розробляються в працях А. Вербицького та представників його наукової школи, а саме: концептуальні положення й сутність контекстного навчання (А. Вербицький); формування професійної компетентності в умовах контекстного навчання (О. Ларіонова, О. Попова, К. Шапошніков); використання ідей інтеграції в контекстному навчанні (О. Ларіонова, В. Теніщева); реалізація діяльнісного підходу до засвоєння соціального досвіду та розвитку особистості майбутнього фахівця в контекстному навчанні (І. Тіханкіна); психологічні основи контекстного навчання (Т. Дубовицька, Н. Жукова); формування ціннісно-мотиваційної сфери особистості майбутнього фахівця в процесі контекстного навчання, зокрема, особистісної та професійної спрямованості (Ю. Верхова); пізнавальної та професійної мотивації (Н. Бакшаєва, В. Кругліков); розвиток самоактуалізованої особистості (Т. Дубовицька); провідні організаційні форми контекстного навчання (Е. Андрєєва, Н. Борисова, В. Вербицький, К. Гамбург, О. Ларіонова).

Щодо феномену рефлексії, він досліджується в психології як пояснювальний принцип розвитку самосвідомості й психіки загалом (Б. Ананьєв, Л. Виготський, Б. Зейгарник, С. Рубінштейн); як складник теоретичного мислення (М. Алексєєв, О. Анісімов); як одиниця розумової дії (В. Давидов) й евристичного рішення (Ю. Кулюткін, В. Чернобровкін), як певний рівень мисленнєвого процесу (І. Семенов); як усвідомлення підстав, способів та ускладнень мисленнєвої діяльності (Я. Пономарьов). Феномен педагогічної рефлексії є одним з найбільш досліджуваним у сучасній педагогіці, а саме: розкривається залежність креативності вчителя від рівня педагогічної рефлексії (Б. Вульф, В. Кан-Калік, Ю. Кулюткін, Н. Посталюк); вивчається вплив педагогічної рефлексії на продуктивність професійної діяльності вчителя (К. Абульханова-Славська, О. Анісімов, О. Бодальов, А. Деркач, І. Семенов, С. Степанов); аналізується взаємозв'язок педагогічної рефлексії з професійною компетентністю, самоосвітою й інноваційною діяльністю вчителя (А. Маркова, Л. Подимова, В. Сластьонін); особлива увага приділяється розробці змісту рефлексивно-перцептивних умінь учителя (С. Кондратьєва, Н. Кузьміна, Л. Митіна). Вагомими у контексті нашого дослідження є праці О. Поліщук щодо феномену рефлексивної компетентності. Проте при такій високій зацікавленості рефлексивною проблематикою, а також різними аспектами контекстного навчання питання, пов'язані з дослідженням технології контекстного навчання як засобу формування рефлексивних конструктів майбутнього педагога залишаються поза увагою науковців.

Мета статті – проаналізувати технологію контекстного навчання у площині формування рефлексивних конструктів майбутнього педагога.

Загалом погоджуючись з відомими дослідниками контекстної та рефлексивної

проблематики, маємо нагоду відзначити кілька важливих для нас моментів:

1. *Педагогічна технологія контекстного навчання* у нашому трактуванні є системою функціонування всіх його компонентів, а також алгоритмізована послідовність певних дій, спрямованих на відтворення в процесі фахової підготовки предметного й соціального контекстів майбутньої професійної діяльності.

2. *Рефлексивні конструкти майбутнього педагога* є сукупністю самостійного рефлексивного конструкту, такою в нашому випадку є рефлексивна компетентність та рефлексивно-детермінованих конструктів, якими є мотиваційна, смислова сфера особистості та її професійна суб'єктність (модель зазначеного феномену нами подано у попередніх працях [2]).

3. Логіку презентації авторської технології будемо згідно з науковими підходами Г. Селевка щодо структури педагогічної технології, яка містить такі компоненти: концептуальну основу, змістовну, процесуальну частини [5].

Але, понад усе, з'ясуємо мету технології контекстного навчання майбутнього педагога. Зауважимо, що в процесі цілеутворення щодо зазначеної технології ми базуємося на розумінні *мети* як „усвідомленого образу передбачуваного результату, на досягнення якого спрямована дія людини” [4, с.440], а *цілепокладання* – як процесу формування образу майбутнього результату дій (у процесі спілкування або самостійно) і прийняттям цього образу як основи практичних або розумових дій [6]. Беручи до відома наведені точки зору, *процес цілепокладання* щодо технології контекстного навчання майбутніх педагогів ми пов'язуємо з визначенням *результативної* мети, а також із з'ясуванням проміжних *процесуальних* цілей, які полягають у створенні умов щодо досягнення кінцевої мети.

Результативною метою технології контекстного навчання є формування рефлексивних конструктів майбутніх педагогів. Нагадаємо, що сукупність рефлексивних конструктів майбутніх педагогів представлена самостійним рефлексивним конструктом (рефлексивна компетентність) та рефлексивно детермінованими конструктами, якими є мотиваційна, смислова сфера особистості та її професійна суб'єктність. *Процесуальна мета* технології контекстного навчання пов'язана з моделюванням різних типів професійного контексту майбутніх педагогів.

Розглянемо провідні складники технології контекстного навчання майбутнього педагога. Отже, *концептуальною основою* розробленої технології є поліпарадигмальна та поліпідхідна цілісність когнітивної, особистісно зорієнтованої та смислової парадигм освіти, а також аксіологічного, акмеологічного, системного, діяльнісного, суб'єктного, контекстного, рефлексивно-контекстного, технологічного, задачного, середовищного наукових підходів, що синтезуються в рефлексивній парадигмі освіти. Зазначені парадигми й підходи деталізовано в стратегічних і тактичних принципах технології контекстного навчання майбутнього педагога.

Наведемо ці принципи.

1. *Стратегічні принципи* технології контекстного навчання майбутніх педагогів: принцип поліпарадигмальності та поліпідхідності; принцип контекстуалізації професійної підготовки; принцип рефлексивної орієнтації; принцип рефлексивної детермінації; принцип смислової орієнтації; принцип суб'єктної орієнтації; принцип середовищної орієнтації; принцип трансдисциплінарності; принцип міждисциплінарності; принцип урахування трансформаційних можливостей особистісних конструктів.

2. *Тактичні принципи* технології контекстного навчання майбутніх педагогів:

принцип моделювання змісту, форм та методів професійної діяльності; принцип пріоритетності форм організації навчання контекстного типу; принцип задачно-ситуативної насиченості; принцип розширення, варіативності, взаємозв'язку контекстів; принцип психолого-педагогічного забезпечення особистісного включення студента в навчальну діяльність; принцип діалогізації та полілогізації навчання.

Зазначені принципи набувають конкретного втілення в *змістовному й процесуальному* складниках технології контекстного навчання.

Окреслені цілі технології контекстного навчання, а також її принципи дають підставу вважати, що в зоні первинної уваги в зазначеній технології знаходиться особистість майбутнього фахівця, формування її рефлексивної компетентності, а також мотивації, смислової та суб'єктної сфер. Тобто зміст технології буде спрямований на формування саме цих рефлексивних конструктів, що відбиваються в певному досвіді професійної діяльності. Проте повну картину щодо змісту освіти можна досягти у випадку, якщо особистість буде розглядатися в динаміці (В. Ледньов). Беручи до уваги наведені позиції, є логічним у змістовній частині представленій технології виокремити *структурний та динамічний складники*. Зауважимо, що відповідно меті технології контекстного навчання останній представлений такими процесами як: *трансформація пізнавальних мотивів у професійні, рефлексіогенез, смислогенез, суб'єктогенез*.

Відтак, *змістова частина* технології контекстного навчання базується на розумінні *змісту технології контекстного навчання* як сукупності структурних складників (за „вертикаллю”) й динамічних процесів (за „горизонталлю”) та становить цілісний досвід професійної діяльності, інтеріоризація якого відбувається в процесі трансформації мотивів, а також рефлексіогенезу, смислогенезу, суб'єктогенезу, що призводить до формування сукупності рефлексивних конструктів майбутніх педагогів.

При цьому зауважимо, що окреслені динамічні феномени трактуються нами у двох площинах: 1) як *детермінанти* змісту освіти; 2) як вагомі *складники процесуальної частини* технології контекстного навчання майбутніх педагогів.

Отже, *процесуальний складник* технології контекстного навчання є пов'язаним з процесами трансформації мотивів, рефлексіогенезу, смислогенезу, суб'єктогенезу. Розгортання цих динамічних процесів співвідноситься з етапами технології, які відповідно до теорії контекстного навчання збігаються з навчальною діяльністю академічного типу, квазіпрофесійною діяльністю, а також навчально-професійною діяльністю студентів (А. Вербицький) [1] і визначаються як адаптивно-технологічний, імітаційно-технологічний і професійно-технологічний етапи.

Проаналізуємо трансформаційну сутність зазначених динамічних феноменів.

Трансформація пізнавальних мотивів у професійні в межах технології контекстного навчання майбутнього педагога є процесом поступового заміщення пізнавальних мотивів професійними у межах „загального мотиваційного синдрому” (Н. Бакшаєва) на підставі зрушення предмету актуальної діяльності на її „побічний продукт”.

Напрями *рефлексіогенезу* відповідають провідним складникам рефлексивної компетентності. Так мотиваційні аспекти зазначеного феномену будуть трансформуватися таким чином: мотиви, потреби в рефлексивній діяльності, рефлексивна установка, ціннісне ставлення до контекстної рефлексії. Розвиток когнітивного та операційно-діяльнісного складників рефлексивної компетентності відповідно пов'язаний зі зміною знань і вмінь від тих, що відбивають особистісний, інтелектуальний тип рефлексії – до знань та вмінь, що стосуються кооперативної та комунікативної рефлексії. Тобто, рефлексія, що спрямована „на себе, розширюється

рефлексією, що спрямована „на інших”. Нарешті, за часовою ознакою рефлексія розвивається від ретроспективної та ситуативної – до перспективної, що пов’язана з антиципаційними процесами. При цьому відзначимо, що рефлексивно-антиципаційні процеси є узasadнюючими в системі контекстного навчання. Таким чином, рефлексіогенез майбутнього педагога є процесом поступового розвитку складових рефлексивної компетентності у напрямі їх ускладнення й поширення діапазону реалізації різних типів педагогічної рефлексії, що синтезуються в контекстній рефлексії

Смислогенез майбутнього педагога здійснюється у кількох напрямках, а саме: 1) трансформація ситуативних смислових структур (особистісний смисл, смислова установка, смислоутворювальні мотиви) у стійкі (смислові конструкти, смислові диспозиції, особистісні цінності); 2) „смислонасичення” від мінімального до максимального стану на підставі „уточнення й розширення” (В. Зинченко); 3) ієрархізація смислів, їх „кристалізація” (О. Леонтьєв); 4) зміна динамічних смислових процесів у послідовності: смислоутворення, смислоусвідомлення, смислосудівництво. Отже, ґрунтуючись на положеннях І. Колеснікової [3], трактуємо смислогенез майбутнього педагога як низку послідовних трансформацій складників смислової сфери, сполучених зі сходженням за ієрархією внутрішньо особистісних структур.

Суб’єктогенез майбутнього педагога є процесом послідовної трансформації складників професійної суб’єктності майбутнього фахівця, якими є суб’єктна професійна позиція, педагогічна активність, суб’єктний досвід, здатність до рефлексії, антиципація. Суб’єктна професійна позиція трансформується від орієнтації «на результат» до орієнтації «на процес», на засоби здійснення навчально-професійної діяльності; від пріоритету особистісних цінностей до координації особистісних цінностей з професійними та пріоритету професійних цінностей; від неусвідомленого засвоєння соціальних норм та еталонів безвідносно до професійної діяльності до усвідомленого засвоєння соціальних норм та еталонів, коли суб’єкт вже визначає свою позицію щодо них; від не прояву ініціативності та відповідальності до ініціативно-відповідального ставлення студента до освіти. У цілому розвиток суб’єктної позиції проходить етап орієнтації, збагачення, реалізації. Педагогічна активність видозмінюється від неусвідомленої до усвідомленої, від ситуативної до надситуативної, неадаптованої (В. Петровський) інтегративної активності (К. Абульханова-Славська). Суб’єктний досвід розвивається за лінією: ціннісний досвід, операціональний досвід, досвід рефлексії, досвід звичної активації, досвід співробітництва. Антиципація трансформується від вміння прогнозувати й передбачати результати своєї активності до вміння прогнозувати й передбачати дії інших, а також до вміння передбачати наслідки взаємодії з учнями. Окрім цього, зазначимо, що суб’єктогенез пов’язаний з провідними формами професійного самоздійснення, а саме, з процесом самопізнання, самореалізації та самоактуалізації.

Зауважимо, що *процесуальний складник* представленої технології є не тільки сукупністю проаналізованих вище динамічних процесів. Він містить педагогічний інструментарій, що є сукупністю певних форм і методів, алгоритмів взаємодії викладача та студентів, а також студентів між собою у процесі контекстного навчання. При цьому використовуються імітаційні та неімітаційні форми організації навчання. Розглянемо їх докладніше.

Неімітаційні – представлені лекціями контекстного типу. Їх різновидами є такі: проблемна лекція, лекція удвох, лекція-візуалізація, лекція із заздалегідь запланованими помилками, рефлексивно зорієнтована лекція.

2. Желанова В. В. Модель рефлексивных конструкторов будущих учителей начальных классов как целевой ориентир технологии контекстного обучения / В. В. Желанова // Научное мнение. – СПб., 2013.– № 10. – С. 196 – 190.
3. Колесникова И. Е. Механизм смыслогенеза личности в онтогенезе: морфогенетический и онтологический контекст : монография / И. Е. Колесникова; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – 205 с.
4. Психология : словарь / под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Политиздат, 1990. – 494 с.
5. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии : учеб. пособие / Г. К. Селевко. – М. : Нар. образование, 1998. – 256 с.
6. Тихомиров О. К. Понятие „цель” и „целеобразование” в психологии / О. К. Тихомиров // Психологические механизмы целеобразования. – М., 1977. – С. 5 – 20.

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ

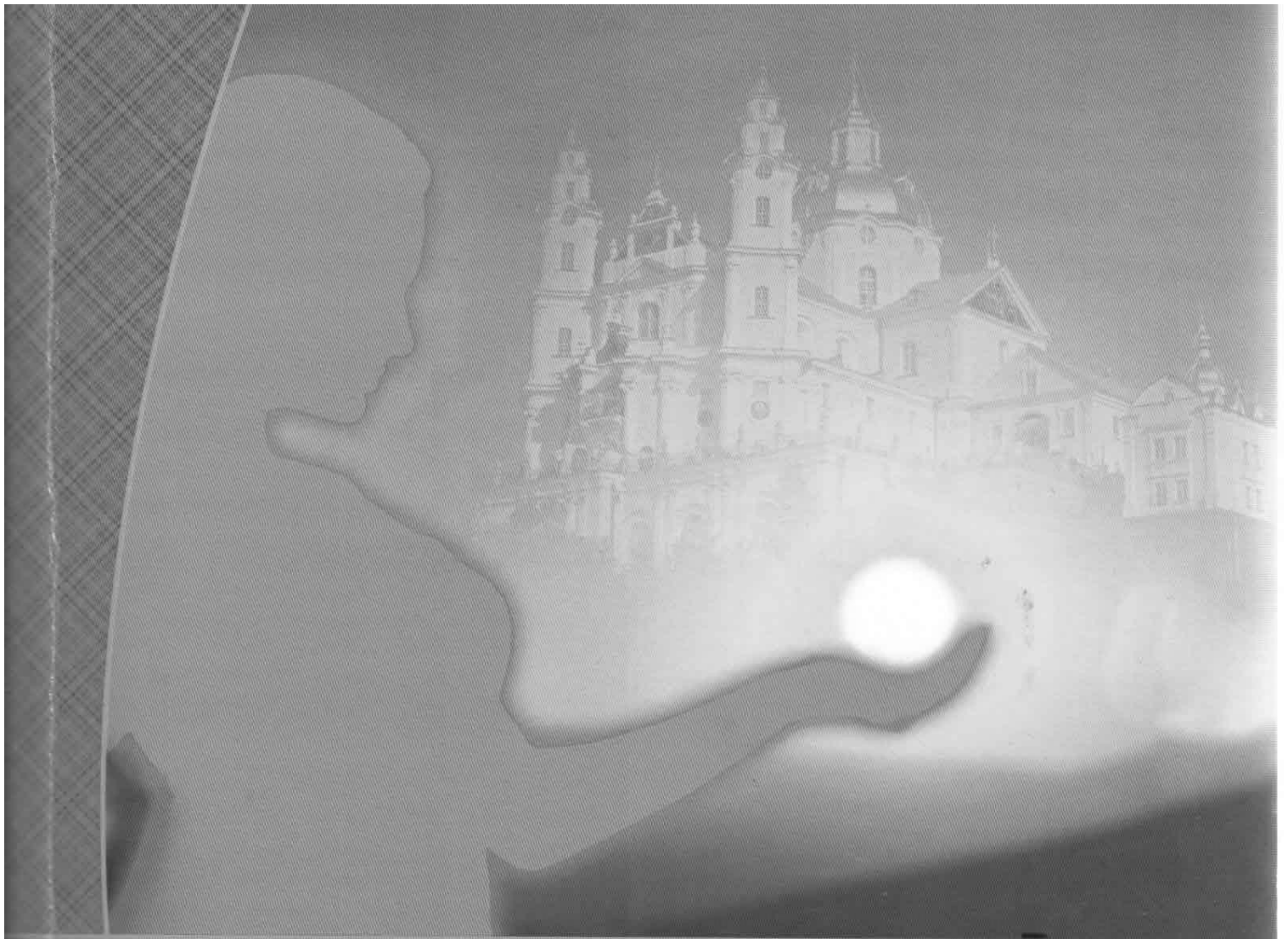
Випуск 86

Редакційна колегія: **Ю.М. Коровайченко**
(в.о. головного редактора) та ін.

Комп'ютерна верстка і набір: **Мороз М. О.**
Самборська О.Д.
Томанчук О. В.

Підписано до друку 04.03. 2016 р.
Формат А 4 Папір офсетний
Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умов. друк. арк. 65,28 Обл.-вид. арк. 63,47
Наклад прим. Зам. № 12781

Віддруковано з оригіналів замовника.
ФОП Корзун Д.Ю.
21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21
Тел.:(0432) 69-67-69, 603-000.
e-mail: info@tvoru.com.ua, <http://www.tvoru.com.ua>

ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ

Випуск № 86 (2016)

